

Aeg ei ole ruumist tähtsam

Armas Eesti, austatud žürii, head kuulajad

Täna on pidupäev, üks suur ja oluline tähtsündmus meie riigi ajateljel. 98 aastat möödub täna Tartu rahust ning täpisealt sada meie riigi loomisest 24. veebruaril. Minu, 18-aastase tütarlapse jaoks tundub see tahes-tahmata hoomamatult pikk aeg. Ent sama mahukas ja mitmekesine, kui on olnud aeg, peab olema ka ruum, Eesti. Meie kodumaa on tõepoolest üks imeline ja ainulaadne paik. Vahel aga tundub mulle, et aeg on saanud ruumist tähtsamaks. Meie saladuslikud sood ja muinasjutulised metsad on muutunud justkui iseenesestmõistetavaks. Me ei näe enam puude taha, kus peidavad end eesti rahvajuttudest tuntud tõnksakad karud ja kavalad rebased, kus kasvavad võluväega hiiepuud ning kust kord aastas võib leida sõnajalaõit. Me oleme suureks kasvanud, tõesti, juba saja-aastased, kuid kuhu on siiski kadunud meie lapsemeelsus? Miks on saanud meie endi minevik, olevik ja tulevik tähtsamaks meie ühisest kodust ja tema käekäigust? Miks arvame me, et Eesti riik tähendab vaid Eesti inimesi, mitte aga Eesti loodust?

"Kui ma oleksin šamaan ja saaksin ühte mõttesse panna kogu ugriliku jõu, siis ma ütleksin ainult ühe maagilise sõna. Ainult ühe, kus kõik on sees: mets." Just nii on oma raamatus „Lingvistiline mets” kirjeldanud semiootik Valdur Mikita eestlaste loodususku. Mets on meie jaoks kõik. See on justkui tavaline osa elust, kuid samas alati ka tavatu, kui sinna ennast otsima läheme. Alati leiame me midagi uut, ürgset, midagi oma esivanemate lapsepõlvest. Me oleme loodusrahvas, kuigi tihtipeale, kasvõi käesolevate sündmuste ja otsuste taustal, kipume seda miskipärast unustama.

Antoine de Saint-Exupéry raamatus ütleb rebane Väikesele Printsile: „Sa vastutad alati kõige selle eest, mis sa taltsutanud oled.” Tuues selle mõtte Eesti ja eestlaste konteksti, võiksime öelda, et kui veel paar sajandit tagasi oli Maavalla loodus taltsutanud maarahva ning vastupidi, on tänapäeva eestlased taltsutanud Eesti looduse ühepoolselt. Vähemasti enda arvates. Kuid kas keegi ka vastutab? Ma loodan südamest, et meie kodumaale ei lasu ealeski hääletud, linnulauluta kevaded, nagu on sellest kirjutanud Rachel Carson 1940-50ndate aastate keemiarevolutsiooni valguses. Põhjused on teised, kuid mured samad. Ilmekaks näiteks on kasvõi tõsiasia, et viimase 30 aasta jooksul on igal aastal Eesti metsadest kadunud ligikaudu 60 000 linnupaari.

Armsad kaasmaalased, millal jalutasite teie viimati metsas? Olenemata sellest, kas käisite retkel eelmisel nädalavahetusel või mõni kuu tagasi, ma soovin, et te mõtleksite nii täna, vabariigi aastapäeval kui ka mõnel muul päeval lisaks jaanipäevale korraks Eesti peale. Täpsemalt just selle Eesti peale, mida me muidu nii iseenesestmõistetavaks peame. Mingem loodusesse ning proovigem tunnetada ühendust oma maa ja juurtega. Tähistagem sadat, proovides viivuks ette kujutada ka aega, mil meil veel midagi sellist tähistada ei olnud, aega, mis sõltus ainult ümbritsevast ruumist. Kaunist juubeliaastat! Elagu Eesti!

Piia Tomingas
12.M klass